

10.1.2022

Henkilötunnusjärjestelmän uudistaminen

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoanne henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevista säädös- ja muista ehdotuksista. Lausuntoa pyydetään

- 1) luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta,
- 2) henkilötunnuksen käyttöä koskevasta informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelmasta, sekä
- 3) henkilötunnuksen vaihtamista koskevasta arviomuistiosta.

Kaikki lausuntopyynnön kohteena olevat ehdotukset on valmisteltu valtiovarainministeriön perustamassa henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskevassa hankkeessa.

Hankkeen työryhmätyöhön osallistunut Finanssiala ry on jättänyt [eriävän mielipiteen](#) koskien ehdotettua uutta yksilöintitunnusta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia, tietosuojalakia, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia. Esityksen tavoitteena on uudistaa henkilötunnusjärjestelmää mahdollistamalla henkilötunnuksen myöntäminen ulkomaalaisille nykyistä laajemmin, mahdollistamalla sähköinen etärekisteröityminen väestötietojärjestelmään, kehittämällä väestötietojärjestelmän identiteetinhallintaa sekä luomalla edellytykset kokonaan uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotolle henkilötunnuksen rinnalle. Henkilötunnuksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi poistamalla siitä tieto henkilön sukupuolesta. Hallituksen esityksen luonnoksen lisäksi lausuntopyynnön liitteenä on alustava luonnos laintasoihin säännöksiin liittyviksi asetustason säännöksiksi. Asetusluonnos ja sitä koskeva perustelumuistio viimeistellään erikseen hallituksen esityksen lausuntokierroksen jälkeen ja siitä järjestetään erillinen lausuntokierros vuoden 2022 aikana.

Säädösmuutosehdotusten lisäksi samalla pyydetään lausuntoa henkilötunnuksen käyttöön liittyvästä informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelmasta sekä henkilötunnuksen vaihtamista koskevasta arviomuistiosta.

Tausta

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista on valmisteltu kahdessa vaiheessa, joista ensimmäinen käynnistyi 1.9.2017, kun valtiovarainministeriö asetti työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista. Työryhmän toimikausi päättyi 31.12.2019 ja työryhmän [loppuraportti](#) julkaistiin 6.4.2020. Työryhmä esitti jättämässään loppuraportissa, että vuodesta 2027 alkaen Suomessa otettaisiin käyttöön uudenmuotoinen henkilötunnus, josta ei enää kävisi ilmi henkilön ikä, syntymäaika, sukupuoli tai muuta henkilöön liittyvää tietoa. Uudenmuotoinen tunnus olisi ehdotuksen mukaan korvannut kokonaan nykyisen henkilötunnuksen. Työryhmä ehdotti myös, että suomalaisen henkilötunnuksen voisi saada nykyistä laajempi henkilöryhmä. Saatujen [lausuntojen](#) ja valtiovarainministeriössä virkatyönä tehdyn jatkotyön perusteella työryhmän ehdotusta sellaisenaan ei kuitenkaan voitu pitää toteuttamiskelpoisena ja suunnitellusta henkilötunnusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta luovuttiin.

Valtiovarainministeriö käynnisti 1.12.2020 henkilötunnusjärjestelmän uudistamisen hankkeen toisen vaiheen, jossa asian valmistelua on jatkettu edellä kuvatun lausuntopalautteen ja virkavalmisteluna tehdyn jatkovalmistelun pohjalta. Hankkeen toisessa vaiheessa henkilötunnusjärjestelmän uudistamista on jatkettu valmistellen kohdennetumpia ja rajatumpia muutoksia, joissa henkilötunnuksen nykyinen muoto säilytettäisiin. Hankkeen toisessa vaiheessa ei siten ole enää valmisteltu nykymallisen henkilötunnuksen korvaamista uudenmallisella tunnuksella. Hankkeen toimikausi päättyy 31.12.2022.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on

- 1) laajentaa henkilötunnuksen saajien piiriä,
- 2) varmistaa sujuva asiointi kaikille kehittämällä väestötietojärjestelmän identiteetin hallintaa ja rekisteröintimenettelyjä,
- 3) varmistaa edellytykset digitaalisen toimintaympäristön kehittymiselle Suomessa,
- 4) mahdollistaa sukupuolineutraali henkilötunnus, sekä
- 5) luoda edellytykset kokonaan uuden henkilötietoriippumattoman yksilöintitunnuksen käyttöönottamiseksi henkilötunnuksen rinnalle.

Henkilötunnuksen uudistamisen hankkeen tavoitteena on edellä kuvattujen lisäksi varmistaa henkilötunnusten riittävyys. Riittävyysratkaisu on tarkoitus toteuttaa erikseen väestötietojärjestelmästä annettua valtioneuvoston asetusta muuttamalla ja siitä on järjestetty erillinen lausuntokierros keväällä 2021.

Linkit

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM183:00/2020> - Hankesivu: Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke

Liitteet

Luonnos hallituksen esitykseksi
HE ruotsiksi
Asetusluonnos
Informaatio-ohjauksen suunnitelma
Arviomuistio henkilötunnuksen vaihtamisesta

Aikataulu

Lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Kirjalliset lausunnot pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 4.3.2022 kello 16.15 mennessä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi valtiovarainministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan pyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

VAHVA-järjestelmää käyttävien ministeriöiden on muistettava arkistoida vastauksensa myös VAHVA-järjestelmään tunnisteella VN/25041/2020-VM-101.

Valmistelijat

HE-luonnos, asetusluonnos, arviomuistio: Perttu Wasenius, erityisasiantuntija, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, p.+358 295 530 039

Informaatio-ohjauksen suunnitelma: Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, p.+358 295 530 096

Lausuntopyyntö

Luonnos hallituksen esitykseksi:

1. Yleiset huomiot esityksen tavoitteista
2. Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)
3. Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)
4. Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)
5. Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot
6. Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot
7. Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetusluonnosta koskevat huomiot
8. Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

1. Ovatko toimenpidesuosituksset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?
2. Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?
3. Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?
4. Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

1. Kommentit muistioon